

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

Acquis communautaire – сукупність правових норм та принципів, які становлять основу правопорядку Європейського Союзу (ЄС), включаючи первинне та вторинне законодавство, судову практику Суду ЄС, міжнародні угоди та інші акти, обов’язкові для держав-членів.

Адаптація законодавства – процес приведення національного законодавства у відповідність до міжнародних стандартів та норм, зокрема вимог Європейського Союзу, з метою забезпечення ефективної імплементації міжнародних зобов’язань держави.

Антикорупційна експертиза – правовий механізм оцінки нормативно-правових актів на наявність у них норм, що сприяють або можуть сприяти корупційним правопорушенням, а також розроблення рекомендацій щодо їх усунення.

Виконання норм права – практична реалізація правових норм через дотримання, використання, виконання та застосування, що забезпечує досягнення встановлених правом цілей і функцій.

Використання норм права – здійснення суб’єктами правовідносин своїх суб’єктивних прав і свобод, передбачених нормами права, без обов’язкового втручання держави.

Відомча нормотворчість – діяльність органів виконавчої влади та їх підрозділів із розроблення та прийняття нормативно-правових актів у межах їх компетенції для регулювання суспільних відносин у відповідній сфері.

Галузева типізація – систематизація правових норм за їх належністю до певної галузі права з метою впорядкування правового регулювання та підвищення ефективності правозастосування.

Гармонізація правової системи – процес узгодження норм національного законодавства з міжнародними правовими стандартами та принципами для забезпечення єдності та послідовності правового регулювання.

Гендерна рівність – правовий та соціальний принцип, що гарантує рівні права, можливості та відповідальність для чоловіків і жінок у всіх сферах суспільного життя, включаючи трудові відносини, політичну участь, доступ до освіти тощо.

Гендерно-правова експертиза – оцінка нормативно-правових актів на предмет їх відповідності принципам гендерної рівності, спрямована на усунення дискримінаційних норм і сприяння рівним можливостям для всіх громадян незалежно від статі.

Гіпотеза – структурний елемент правової норми, що визначає умови, обставини або фактичний склад, за яких застосовується відповідна норма права.

Громадські організації – добровільні об'єднання громадян, створені для реалізації спільних інтересів і цілей, які можуть відігравати роль у правотворчому процесі через участь у громадському контролі, наданні експертних висновків і впливі на законодавчі ініціативи.

Денонсація – офіційна відмова держави від міжнародного договору, що здійснюється у встановленому порядку та має наслідком припинення його дії для цієї держави.

Державна реєстрація нормативно-правових актів – процедура офіційного визнання нормативно-правового акту чинним шляхом його внесення до відповідного реєстру органом виконавчої влади, що забезпечує його легітимність та загальнодоступність.

Дефінітивні положення – норми законодавчих актів, які містять визначення правових термінів і понять, необхідних для правильного застосування та тлумачення правових норм.

Джерело (форма) права – офіційний спосіб вираження та закріплення правових норм, що має загальнообов'язковий характер; до джерел права належать нормативно-правові акти, правові звичаї, судові прецеденти, міжнародні договори та правова доктрина.

Дискреційні повноваження – межа свободи дій органу державної влади або посадової особи при прийнятті рішень у межах правових норм, що допускають альтернативні варіанти поведінки залежно від конкретної ситуації.

Диспозиція – елемент правової норми, який містить саме правило поведінки, встановлюючи права та обов'язки суб'єктів правовідносин.

Дотримання норм права – форма реалізації правових норм, що передбачає пасивну поведінку суб'єктів, яка відповідає встановленим правовим приписам (утримання від порушення норм права).

Експертиза на відповідність праву ЄС – оцінка нормативно-правових актів держави на предмет їх відповідності нормам та принципам права Європейського Союзу з метою гармонізації законодавства та виконання міжнародних зобов'язань.

Експертиза проєктів нормативно-правових актів – процес оцінки проєктів законів та підзаконних актів на відповідність принципам верховенства права, конституційності, міжнародним зобов'язанням держави та юридичній техніці, що здійснюється компетентними органами або незалежними експертами.

Експертний висновок – офіційний документ, підготовлений фахівцем або групою експертів, що містить оцінку правових норм, їх відповідність законодавству та міжнародним стандартам, а також рекомендації щодо вдосконалення.

Екстериторіальність – принцип, за яким певні особи, організації або території підпорядковуються законодавству іншої держави незалежно від місця їх фактичного знаходження (наприклад, дипломатичні представництва, іноземні військові бази).

Європейська інтеграція – процес політичного, економічного та правового зближення держав з Європейським Союзом з метою участі в європейських структурах, гармонізації законодавства з нормами ЄС і впровадження спільних стандартів.

Європейський суд з прав людини (ЄСПЛ) – міжнародний судовий орган Ради Європи, що розглядає скарги фізичних та юридичних осіб на порушення прав, гарантованих Європейською конвенцією з прав людини, та ухвалює обов’язкові для виконання рішення.

Єдиний державний реєстр нормативно-правових актів – офіційна електронна база, що містить усі чинні нормативно-правові акти держави, забезпечуючи їх доступність для громадян і суб’єктів правозастосування.

Закон – нормативно-правовий акт, прийнятий у встановленому конституцією порядку законодавчим органом держави або референдумом, який має вищу юридичну силу та регулює найбільш значущі суспільні відносини.

Законність правозастосування – принцип, що означає відповідність діяльності державних органів, судів та інших суб’єктів правозастосування Конституції, законам та міжнародним зобов’язанням, забезпечуючи справедливість і захист прав людини.

Законодавча ініціатива – право суб’єктів, визначених конституцією (наприклад, президента, народних депутатів, уряду), вносити проекти законів на розгляд парламенту для їх обговорення та прийняття.

Законодавчий процес – сукупність послідовних стадій розробки, розгляду, ухвалення, оприлюднення та набуття чинності законів, що здійснюється відповідно до встановленої конституційної процедури.

Законотворчість – діяльність державних органів, спрямована на розробку, прийняття та вдосконалення законів, яка здійснюється на основі принципів верховенства права, демократичності та відповідності правовим стандартам.

Застосування норм права – діяльність уповноважених органів держави або посадових осіб щодо реалізації правових норм шляхом прийняття індивідуальних рішень, спрямованих на вирішення конкретних правових ситуацій.

Звичай – історично сформовані правила поведінки, які визнаються суспільством і можуть мати юридичне значення, якщо закріплені у законодавстві або визнаються судами як правові звичай.

Зворотна сила закону – принцип, за яким закон може поширювати свою дію на правовідносини, що виникли до його набрання чинності; загальним правилом є відсутність зворотної сили, за винятком випадків, коли закон покращує становище особи (наприклад, декриміналізація діяння).

Ієрархія нормативно-правових актів – система підпорядкування правових актів за їх юридичною силою, де Конституція займає найвищий рівень, за нею йдуть закони, підзаконні акти та локальні нормативні акти.

Імплементация директив та регламентів ЄС – процес упровадження норм права Європейського Союзу у національне законодавство шляхом прийняття відповідних нормативно-правових актів та приведення існуючих норм у відповідність до вимог ЄС.

Індивідуально-правовий акт – правовий акт, що приймається компетентним органом або посадовою особою та має одноразову дію, спрямовану на врегулювання конкретної ситуації або відносин (наприклад, судові рішення, наказ про призначення на посаду).

Інкорпорація – один із видів систематизації законодавства, що передбачає збирання, упорядкування та об'єднання нормативно-правових актів без зміни їх змісту в єдиний збірник або кодекс.

Інституційний механізм адаптації – система державних органів, процедур і засобів, що забезпечують гармонізацію національного законодавства з міжнародними стандартами, зокрема з правом Європейського Союзу, для ефективного виконання міжнародних зобов'язань.

Кваліфікована більшість – встановлена законодавством частка голосів (наприклад, дві третини або три чверті), необхідна для ухвалення важливих рішень, таких як конституційні зміни, імпічмент або ратифікація міжнародних договорів.

Кодекс – систематизований нормативно-правовий акт, що комплексно регулює певну галузь суспільних відносин (наприклад, Кримінальний кодекс, Цивільний кодекс).

Кодифікація – один із видів систематизації законодавства, що передбачає глибоку переробку та об'єднання нормативно-правових актів у єдиний структурований законодавчий акт (наприклад, кодекс або статут).

Колективний договір – угода між роботодавцем та працівниками (або їх представниками), що регулює умови праці, соціальні гарантії, оплату праці та інші питання трудових відносин.

Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод – міжнародний договір, прийнятий Радою Європи у 1950 році, що встановлює основні права та свободи людини і гарантує їх захист Європейським судом з прав людини.

Консолідація – форма систематизації законодавства, що передбачає об'єднання кількох нормативно-правових актів у єдиний акт без зміни їх змісту.

Конституційний закон – закон, що має вищу юридичну силу після Конституції, приймається у спеціальному порядку та деталізує конституційні норми (наприклад, закон про Конституційний Суд).

Конституція – основний закон держави, що визначає її правову систему, основи організації влади, права і свободи людини, механізми їх захисту та основні принципи державного управління.

Контрасигнація – процедура підписання акту главою держави разом з іншими посадовими особами (наприклад, прем'єр-міністром чи міністром), що підтверджує його чинність і відповідність правовим нормам.

Концепція законопроекту – теоретично обґрунтований документ, що визначає основні положення, мету, завдання та принципи майбутнього законопроекту, який розробляється для вирішення певної правової проблеми.

Корпоративна нормотворчість – процес розробки та прийняття норм, що регулюють діяльність певних організацій або об'єднань (корпорацій), які

мають внутрішньоорганізаційний характер і застосовуються лише в межах відповідної юридичної особи.

Корпоративні норми – правила поведінки, що встановлюються внутрішніми документами організацій або підприємств і регулюють трудові, виробничі та управлінські відносини між їх членами або працівниками.

Корупційні ризики – потенційні загрози або умови, що сприяють виникненню корупційних правопорушень у діяльності державних органів, організацій або посадових осіб.

Корупціогенний фактор – елемент нормативно-правового акту або управлінської практики, що створює можливості або стимули для корупційних дій (наприклад, надмірна дискреція, відсутність чітких процедур контролю).

Локальна нормотворчість – процес прийняття нормативно-правових актів органами місцевого самоврядування або підприємствами, установами та організаціями в межах їх компетенції.

Локальний нормативно-правовий акт – нормативний акт, що діє в межах окремої організації, установи або територіальної громади та регулює питання місцевого значення (наприклад, правила внутрішнього розпорядку, статуту громад).

Місцевий референдум – форма прямої демократії, за якої жителі певної адміністративно-територіальної одиниці (громади, міста) голосуванням ухвалюють рішення з питань місцевого значення.

Моніторинг та оцінка адаптації – система заходів, спрямованих на відстеження процесу приведення національного законодавства у відповідність до міжнародних стандартів (зокрема, права ЄС) та аналіз ефективності цих змін.

Муніципальна нормотворчість – діяльність органів місцевого самоврядування з розробки та ухвалення нормативно-правових актів, що регулюють суспільні відносини на території громади, міста чи району.

Набрання чинності – момент, з якого нормативно-правовий акт стає обов'язковим для виконання; визначається актом його ухвалення або

спеціальними правилами щодо набуття ним юридичної сили (наприклад, після офіційного оприлюднення або через певний строк).

Надзвичайний закон – законодавчий акт, що приймається у разі виникнення надзвичайних ситуацій (воєнний стан, надзвичайний стан, стихійні лиха) і передбачає тимчасові заходи, спрямовані на подолання кризових явищ.

Наукова правова експертиза – спеціалізоване дослідження нормативно-правових актів або законопроектів, що здійснюється фахівцями-правознавцями з метою оцінки їх відповідності принципам права, правовим стандартам і науковим підходам.

Національна програма адаптації законодавства – комплексний державний план дій, спрямований на приведення національної правової системи у відповідність до міжнародних правових стандартів, зокрема права Європейського Союзу.

Ненормативне (індивідуальне) регулювання – правове регулювання, що здійснюється через прийняття індивідуальних правових актів (рішень, постанов, розпоряджень), які стосуються конкретних осіб або ситуацій і не мають загального характеру.

Норма права – загальнообов’язкове правило поведінки, встановлене або санкціоноване державою, яке регулює суспільні відносини і забезпечується можливістю державного примусу.

Нормативна побудова – структура нормативно-правового акту, що включає внутрішню логіку, систему норм права та їх взаємозв’язок у межах певного правового документа.

Нормативне регулювання – процес встановлення загальних правил поведінки (норм права) у суспільстві шляхом прийняття законів та інших нормативно-правових актів.

Нормативно-правовий акт – офіційний документ, прийнятий уповноваженим органом державної влади або місцевого самоврядування, що містить загальнообов’язкові правові норми та регулює суспільні відносини.

Норми моралі – правила поведінки, що ґрунтуються на суспільних уявленнях про добро, справедливість, честь та інші моральні цінності, які, на відміну від правових норм, забезпечуються не примусовими заходами, а громадським впливом.

Нормопроектувальна техніка – сукупність методів і правил розробки нормативно-правових актів, що забезпечує їх юридичну точність, логічну узгодженість, структурну цілісність та відповідність принципам права.

Нормотворча діяльність – процес розробки, прийняття, зміни або скасування нормативно-правових актів органами державної влади, місцевого самоврядування або уповноваженими суб'єктами з метою регулювання суспільних відносин.

Нормотворча компетенція – сукупність повноважень, які надають державним органам, посадовим особам або органам місцевого самоврядування право здійснювати нормотворчу діяльність у межах встановленої юрисдикції.

Нормотворча техніка – система методів, прийомів і правил, що використовуються при створенні нормативно-правових актів для забезпечення їх логічної, юридичної та стилістичної чіткості.

Нормотворчий процес – послідовність етапів підготовки, розгляду, прийняття, затвердження та оприлюднення нормативно-правового акту, що забезпечує його легітимність та ефективність.

Нормоутворення – процес формування нових правових норм, який може відбуватися через законотворчу діяльність, правозастосування, юридичну практику та розвиток правової доктрини.

Обґрунтованість правозастосування – відповідність рішень, ухвалених у процесі правозастосування, фактичним обставинам справи, правовим нормам і принципам справедливості, що виключає свавілля і забезпечує правову визначеність.

Оприлюднення нормативно-правових актів – офіційна процедура доведення прийнятого нормативно-правового акту до відома громадськості

через його публікацію у визначених державних джерелах або на офіційних веб-порталах.

Організаційні механізми адаптації – система інституцій, процедур та заходів, які забезпечують узгодження національного законодавства з міжнародними правовими стандартами та вимогами.

Органічний закон – закон, який регулює фундаментальні питання конституційного значення і має вищу юридичну силу, ніж звичайні закони, але підпорядкований Конституції (наприклад, закони про державні органи або виборчу систему).

Офіційне опублікування – процедура розміщення прийнятого нормативно-правового акту в офіційному друкованому чи електронному джерелі, що є обов’язковою умовою набрання ним чинності.

Офіційно-документальний стиль – функціональний стиль мови, що використовується у законодавчих та офіційних документах, характеризується чіткістю, формалізованістю, відсутністю емоційної забарвленості та використанням спеціальної юридичної термінології.

Оціночні поняття – юридичні категорії, що не мають чітко визначеного змісту та потребують тлумачення у кожному конкретному випадку (наприклад, «розумний строк», «публічний порядок», «обґрунтована необхідність»).

Парламентський законодавчий процес – процедура розгляду, обговорення, прийняття та оприлюднення законів парламентом, що складається з кількох стадій, таких як законодавча ініціатива, обговорення в комітетах, голосування та підписання закону.

Підзаконна нормотворчість – діяльність органів виконавчої влади, місцевого самоврядування або інших уповноважених суб’єктів щодо прийняття нормативно-правових актів, які деталізують і конкретизують закони.

Підзаконний нормативно-правовий акт – нормативний акт, прийнятий на основі та для виконання закону, має нижчу юридичну силу, ніж

закон, та конкретизує його положення (наприклад, укази президента, постанови уряду, накази міністерств).

Пленарне засідання – форма роботи представницького органу (парламенту, місцевої ради), на якому депутати відкрито обговорюють і голосують за законопроекти чи інші питання, що належать до їх компетенції.

Політичні партії – організовані об'єднання громадян, що мають ідеологічну програму та беруть участь у політичному житті, зокрема у виборах, з метою формування органів влади та реалізації своєї політики.

Постанова – нормативно-правовий акт, що приймається органами державної влади (наприклад, урядом, парламентом, місцевими радами) для регулювання конкретних питань у межах їх компетенції.

Правила внутрішнього трудового розпорядку – локальний нормативно-правовий акт, що встановлює порядок організації трудового процесу на підприємстві або в установі, права та обов'язки працівників і роботодавця, заходи дисциплінарної відповідальності.

Право вето – право глави держави або іншого уповноваженого органу заборонити або призупинити набрання чинності законом чи рішенням, ухваленим парламентом або іншим законодавчим органом.

Правова експертиза – оцінка нормативно-правових актів або їх проєктів щодо відповідності чинному законодавству, принципам права та міжнародним зобов'язанням держави, що здійснюється компетентними органами або незалежними експертами.

Правове положення – конкретна норма або принцип, закріплені в нормативно-правовому акті, які регулюють певні суспільні відносини та є обов'язковими для виконання.

Правове регулювання – система правових засобів і механізмів, що забезпечують впорядкування суспільних відносин шляхом встановлення загальнообов'язкових норм і їх реалізації через правозастосування.

Правові засади адаптації – основоположні принципи та норми, які визначають порядок приведення національного законодавства у відповідність до міжнародних правових стандартів, зокрема норм Європейського Союзу.

Правозастосовча діяльність – діяльність державних органів, посадових осіб, судів щодо реалізації правових норм шляхом ухвалення обов’язкових рішень у конкретних правових ситуаціях.

Правозастосовчі помилки – порушення або неточності, допущені при застосуванні правових норм, що можуть призвести до незаконних або несправедливих рішень (наприклад, неправильне тлумачення норм права, перевищення повноважень).

Правотворчість – діяльність державних органів та інших уповноважених суб’єктів щодо розробки, прийняття, зміни або скасування нормативно-правових актів з метою регулювання суспільних відносин.

Прийом відсилання – законодавчий технічний прийом, за яким у нормативно-правовому акті міститься посилання на інші акти чи їх окремі положення без їх прямого повторення.

Прийом посилання – спосіб викладення нормативного матеріалу, коли один нормативно-правовий акт прямо вказує на конкретний інший акт або його частину як обов’язковий для застосування.

Принцип субсидіарності – правовий принцип, згідно з яким питання повинні вирішуватися на найнижчому можливому рівні влади, тобто ті органи, що найближче до громадян, повинні мати пріоритет у прийнятті рішень, якщо вони можуть ефективно їх вирішити.

Принципи нормотворчості – основоположні засади, якими керуються органи державної влади та інші суб’єкти нормотворчої діяльності при розробці й ухваленні нормативно-правових актів (наприклад, законність, системність, обґрунтованість, доступність права).

Природно-правова легітимність – відповідність нормативно-правових актів фундаментальним природним правам людини та загальноприйнятим

принципам справедливості, незалежно від їх формального закріплення в позитивному праві.

Пріоритетні сфери адаптації – галузі національного законодавства, які потребують першочергового приведення у відповідність до міжнародних правових стандартів, зокрема до норм права Європейського Союзу (наприклад, правосуддя, боротьба з корупцією, захист прав людини).

Промульгація – офіційне затвердження та оприлюднення закону главою держави після його ухвалення парламентом, що є необхідною умовою набрання ним чинності.

Ратифікація – процес затвердження міжнародного договору парламентом або іншим уповноваженим органом держави, після якого договір набуває обов'язкової сили для цієї держави.

Реалізація норм права – процес втілення правових норм у життя шляхом їх дотримання, виконання, використання або застосування компетентними органами.

Регламент – нормативно-правовий акт, що встановлює порядок діяльності органу влади або певної процедури (наприклад, парламентський регламент, регламент уряду або регламент ЄС).

Регуляторний вплив – наслідки ухвалення нормативно-правових актів у сфері економіки, бізнесу, соціального забезпечення, що оцінюються з метою ефективного правового регулювання та зменшення адміністративного навантаження.

Релігійні норми – правила поведінки, що ґрунтуються на релігійних віруваннях і догматах, регулюють моральні та соціальні аспекти життя віруючих і можуть мати правове значення в державах із конфесійним правом (наприклад, шаріат у мусульманських країнах).

Референдна нормотворчість – прийняття нормативно-правових актів шляхом референдуму, коли громадяни безпосередньо голосують за закон чи інший важливий правовий акт.

Референдум – форма прямої демократії, за якої громадяни шляхом голосування ухвалюють рішення щодо прийняття законів, конституційних змін або інших важливих питань державного чи місцевого значення.

Розпорядження – підзаконний нормативно-правовий акт, що приймається главою держави, уряду, міністерствами або іншими виконавчими органами для вирішення конкретних адміністративних чи організаційних питань.

Санкція – елемент правової норми, що визначає правові наслідки (відповідальність), які настають у разі її порушення, або у загальному розумінні – захід примусу за порушення правових норм.

Систематизація законодавства – діяльність, спрямована на впорядкування нормативно-правових актів шляхом їх об'єднання, кодифікації, інкорпорації або консолідації для підвищення ефективності правового регулювання.

Соціальне регулювання – вплив на поведінку людей та суспільні відносини за допомогою правових, моральних, релігійних, корпоративних та інших норм, що забезпечують стабільність і розвиток суспільства.

Соціальний діалог – процес взаємодії між державними органами, роботодавцями та працівниками (їх представниками) з метою узгодження інтересів та прийняття рішень у сфері трудових відносин, соціальної політики та економічного розвитку.

Соціальні норми – правила поведінки, що регулюють відносини в суспільстві та засновані на традиціях, моралі, релігії або праві (наприклад, правові, моральні, релігійні, корпоративні норми).

Стадії застосування права – послідовні етапи правозастосовчої діяльності, які включають встановлення фактичних обставин, правову кваліфікацію, ухвалення рішення та його реалізацію.

Статут територіальної громади – локальний нормативно-правовий акт, що визначає правові засади організації та діяльності місцевого

самоврядування, порядок управління комунальною власністю, права та обов'язки жителів громади.

Статутні документи об'єднань громадян – установчі документи (наприклад, статут, установчий договір), що визначають правовий статус, цілі, структуру, порядок діяльності та управління громадським об'єднанням або політичною партією.

Таблиця відповідності – документ, що використовується для зіставлення норм національного законодавства з міжнародними або європейськими правовими нормами з метою визначення необхідних змін та гармонізації правового регулювання.

Технічні норми – нормативні приписи, що регулюють технічні аспекти суспільних відносин, наприклад, стандарти безпеки, вимоги до якості продукції, будівельні норми тощо.

Тлумачення правових норм – процес роз'яснення змісту та мети правових норм для їх правильного застосування, що може здійснюватися офіційними органами (судове або нормативне тлумачення) або науковцями та правниками (доктринальне тлумачення).

Трудовий колектив – сукупність працівників підприємства, установи чи організації, які беруть участь у трудовій діяльності та можуть впливати на ухвалення рішень у межах своїх прав (наприклад, через профспілки або загальні збори).

Угода про асоціацію – міжнародний договір між державою та Європейським Союзом, що встановлює правову основу для співробітництва, включаючи політичний діалог, економічну інтеграцію та адаптацію національного законодавства до стандартів ЄС.

Указ Президента – підзаконний нормативно-правовий акт, що видається главою держави у межах його повноважень і є обов'язковим для виконання (наприклад, укази про кадрові призначення, надзвичайний стан тощо).

Установчі документи суб'єкта господарювання – офіційні документи, що визначають правовий статус, мету, організаційну структуру та порядок діяльності підприємства, організації чи юридичної особи (наприклад, статут, установчий договір).

Фактичні обставини справи – сукупність реальних подій, фактів та доказів, що мають юридичне значення для ухвалення правового рішення у конкретній ситуації.

Юридична кваліфікація – процес визначення та правильного віднесення фактичних обставин справи до відповідних правових норм для застосування належного правового режиму та прийняття правового рішення.

Юридична конструкція – логічно побудована система правових елементів, що використовується для формулювання правових норм та регулювання суспільних відносин (наприклад, конструкція правочину, юридичної особи, правопорушення).

Юридична презумпція – правове припущення, встановлене законом, яке вважається істинним, доки не буде доведено протилежне (наприклад, презумпція невинуватості, презумпція знання закону).

Юридична сила – властивість нормативно-правового акту або юридичного документа, що визначає його обов'язковість, ієрархічне місце в системі права та можливість застосування щодо інших актів (наприклад, Конституція має найвищу юридичну силу).

Юридична термінологія – сукупність спеціальних правових понять і термінів, що використовуються в законодавстві та правозастосовчій практиці для точного і однозначного вираження правових норм.

Юридична техніка – система засобів, методів і прийомів, що використовуються при створенні, систематизації та тлумаченні нормативно-правових актів для забезпечення їх точності, логічності та ефективності.

Юридична фікція – правове положення, яке визнає певний факт чи обставину істинними, хоча вони можуть не відповідати дійсності, але

необхідні для стабільності правового регулювання (наприклад, визнання особи зниклою безвісти, померлою).